

[Hassing-Jørgensen.]

serne, at medvirke til, at Stabiliteten i vort Lands økonomiske Liv fastholdes, saa godt som det nu engang er gørligt.“

Hvis denne Bemærkning af den højt-ærede Finansminister er ment som en Kritik af Ministeriet Zahles Virksomhed under den foregaaende Verdenskrig, saa synes jeg unægtelig, det er langt at gaa tilbage for at finde et Angrebepunkt over for mig, og det kan ogsaa gælde det ærede Medlem Hr. Oluf Pedersen, som fandt, at Ministeriet Zahles store Gældsstiftelse var en uheldig Baggrund for mig.

Jeg skal til Belysning af Ministeriet Zahles formentlige Letsind anføre nogle faa Tal. Statens samlede Passiver udgjorde den 1. April 1914 386 Mill. Kr. og den 1. April 1920 953 Mill. Kr. Gældsforøgelsen, hvori var inkluderet Genforeningslaanets 145 Mill. Kr., androg altsaa 567 Mill. Kr. Men Halvdelen af denne Gældsforøgelse laa kontant i Kassen den 1. April 1920 og var bl. a. reserveret de forestaaende Udgifter i Anledning af Genforeningen, og den anden Halvdel af Beløbet var anbragt i Statens Anlægsvirksomhed. Der er saaledes ikke laant Penge til Dækning af Driftsunderskuddet, skønt Indenrigsministeriets overordentlige Udgifter i den Periode beløb sig til ikke mindre end 600 Mill. Kr.

Statens regnskabsmæssige Formue androg den 1. April 1914 460 Mill. Kr. og i April 1920 474 Mill. Kr., altsaa en Formuefremgang paa 14 Mill. Kr. Herved maa dog tages i Betragtning, at Staten havde haft en ekstraordinær Indtægt paa 87 Mill. Kr. ved Salg af de danskvestindiske Øer, saaledes at der har været et Kapitalforbrug for hele denne Periode paa 73 Mill. Kr. Finansminister Edvard Brandes gennemførte ogsaa en høj Spiritusbeskatning og Tobaksbeskatning og forhøjede Stempelafgifter af Børsomsætning af Aktier, men han lagde ganske vist ikke sit Ansigt i saadanne højtidelige, moralske Folder, som den nuværende Finansminister ynder det; i øvrigt gennemførte han paa den direkte Beskatnings Omraade, hvad der var politisk muligt.

Hovedaarsagen til de Katastrofer, som indtraadte efter 1920, var efter min Anskuelse den Import, som i 1920 og 1921 brød ind over Landet som en Lavine. Det paafølgende Prisfald, som fortsattes gennem

flere Aar, giver fuld Forklaring paa de uhyre Tab, som ramte Landet, uanset den Spekulation og Svindel, som samtidig afløredes.

Ministeriet Zahle havde ikke været blind for de Vanskeligheder, som kunde opstaa ved en forceret Import, og Handelsminister Hage fremsatte tidligt i Aaret 1920 et Lovforslag, hvorefter Import kun skulde være tilladt i det Omfang, Importørerne havde Raadighed over fornøden fremmed Valuta. Dette Lovforslag tiltraadtes som bekendt ikke af Rigsdagen.

Men i øvrigt maa det ikke glemmes, at Landet var udtømt for Varer og Besætninger, som skulde erstattes, og det samme er Tilfældet nu, og denne Genanskaffelse maatte dengang finde Sted, selv om det var til meget høje Priser. Noget andet er, at man kunde have modereret Tempoet. Nu har Regeringen i Varedirektoratet det Instrument, hvorved den kan hindre en Gentagelse af denne forcerede Import, men dette er kun den negative Side af Sagen. Med Varekontrol, Priskontrol, Skatter og anden Negativitet kan man nok have Haab om at undgaa visse Ulykker, men hvis man alt for stærkt opstiller det som Idealet, at ingen maa tjene noget, tror jeg, man vil forøge Erhvervslivets Vanskeligheder og formindskes dets Evne til at tage fat paa de nye Opgaver, som kommer til at foreligge. Og det stærkeste, det mest aktuelle Problem er jo, at Landet skal forsynes, at faa Landets Produktionsvirksomhed i Sving, hvorledes vi skal naa frem til Frembringelse af Varer til Forbrug og videre Produktion.

Det bliver den private Foretagsomheds Opgave at løse denne positive Side af Problemet gennem Import eller Fremskaffelse af Erstatningsvarer af indenlandsk Oprindelse, og derfor bør man være varsom med at svække dens finansielle Kraft. En saadan Foretagsomhed har allerede nu en meget stor Vanskelighed at kæmpe med i det høje Prisniveau, som selvfølgelig kun i meget ringe Grad skyldes saadanne Misbrug, som man vil imødegaa gennem Prislovgivningen, men som rummer stor Fare for Tab i Fremtiden og derfor virker skræmmende. Til Afværgelse af denne Fare gives der bl. a. et Middel, hvis Virkning ganske vist vil være begrænset, men som derfor alligevel bør benyttes, og dette Middel er en Sænkning af de udenlandske Valutakurser og derefter en